

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

De legitmato per subsequens matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

animalium l. 7. c. 4. Hippocr. lib. de septimo, & octonostri partu. Valef. 2. epist. fed. 3. comm. 25. Mérol. tit. 1. d. 3. cap. 3. n. 376. toto illo tempore mulieres uterum gerere contingit.

12. Simili ratione, si meretrix nupit, & filium pariat septimo à nuptiis mense, natus reputatur, in favorem matrimonii, legitimus, nisi clara probatio sit in oppositum, quia ex medicis, & experientia, etiam septem menses apti sunt, ad integrum partum efficiendum.

§. III. *Qua ratione cessat illegitimitas, & consequenter hac irregularitas.*

1. **C**essat primò, per subsequens matrimonium legitime contractum inter Parentes. Secundò, an per professionem in aliqua Religione. Tertiò, an ex concessione Principis potentis legitimare? De singulis separatim.

De legitimo per subsequens matrimonium.

2. Natus es v. g. ex Berta, & Antonio solutis, nec ullo impedimento dirimenti alligatis quare tu es eorum filius naturalis. Ii deinde, puta post tuam nativitatem, legitimo matrimonio copulantur. Dico, te statim evadere verè, & propriè, & in omni rigore legitimum, etiam si dictum inter ipsos matrimonium fuerit post multos, & multos annos celebratum, & consequenter, dico, te aptum reddi ad Ordines, & ad beneficia etiam curata, etiam Episcopatus, atque ad successiones temporales; uno verbo, ad omnia, æquè, ac quilibet ab initio legitimus, sine necessitate petendi dispensationem, seu licentiam quamlibet à Summo Pontifice, vel ab Episcopo. Excipe tamen Cardinalatum, ob peculiarem constitutionem Sixti V. postquam Anno 1595. absolute volens, ne legitimatio per subsequens matrimonium se extendat ad reddendum hominem habilem ad Sacram Purpuram.

3. Hæc doctrina certa est, Ex C. tanta qui filii sint legit. & ex l. cum quis, C. de natural. liberis. Covarr. de Spons. p. 2. c. 8. §. 2. d. n. 21. Maiol. tr. 2. d. 172. & passim Doct. citat. à Barb. in Collect. addit. C. tanta, quando, inter tuam nativitatem, & eorum Matrimonium, nullum aliud Matrimonium interfit. Sed quid, si intervenerint alie nuptiæ? Eadem v. g. Berta, ex illicita familiaritate cum eodem Antonio, suscepit filium nomine Cæsarem, postea nupit Petro, quo Petro mortuo, nupit per secundas legitimas nuptias prædicto Antonio, evaditne legitimus Cæsar.

4. Respondeo cum Azor. p. 2. l. 10. c. 4. num. 5. Sayr. de Censur. l. 6. cap. 10. num. 19. Coninch. de Sacram. d. 18. dub. 13. num. 105. Pont. de matrim. l. 1. c. 1. num. 15. aliisque evadere legitimum, quia iam matrimonium hoc legitimum est, atque in nullo impeditur à nuptiis interdictis. Et nota, cum Sayr. l. c. num. 22. Covarr. l. c. num. 10. Maiol. de irregul. l. 1. c. 5. num. 9. tum pro hoc, tum pro antecedenti casu, satis esse, si matrimonium subsecutum sit, tantummodo ratum, quamvis nondum sit consummatum.

5. Petes, Si dictus Cæsar beneficium Ecclesiasticum, & Ordines accipit antequam Berta, & Antonius matrimonio copulentur, validene, & licite beneficium retinere poterit, subsecuto inter dictos suos Parentes matrimonio, & licetene poterit Ordinum usum exhibere.

6. Respondeo. Dividenda est petitio. Nam, quoad beneficium, qui sustinent irregularem invalide recipere beneficia, consequenter docere debent, invalide, & illicite ipsum ea retinere, etiam subsecuto matrimonio. Ratio est, quia actus semel invalidus per solam remotionem impedimenti, vel supervenientem habilitatem non validatur. Cum ergo hi teneant, invalide ab illegitimo, hoc est ab irregulari, acceptum fuisse beneficium, consequenter tenere debent, non posse revalidari

per supervenientem habilitatem legitimatatis, quam acquirit à subsequente matrimonio.

At quia non putamus supra, cum Præp. 3. p. 9. 1. de irreg. d. 3. num. 18. al. sique validam esse, quamvis illicitam eiusmodi receptionem, ideo consequenter hic concedimus, à superveniente matrimonio illam corroborari ita, ut licite incipiat possideri beneficium. Retentio enim beneficii in nostra sententia erat illicita solum ob impedimentum irregularitatis; hæc ergo subacta, non remanebit illicita. De fructibus beneficii antea perceptis, lege citatos.

7. Quoad Ordines, dico, cum Sayr. l. c. n. 30. Regin. l. 3. tr. 2. c. 2. n. 72. Dian. p. 4. tract. 2. ref. 59. posse prædictum Cæsarem eos, quamvis Sacros (quicquid alii sentiant) licite exercere, subsecuto inter eius parentes matrimonio, & ad alios ascendere. Ratio est eadem, quia eiusmodi actus solum erant illiciti ob impedimentum irregularitatis, quo per illegitimitatem Cæsar laborabat, à qua iam nunc est perf. & liberatus.

Hæc non admodum sunt controversa. Illa duo controuertuntur inter Doctores difficilius, alterum in matrimonio putativo, alterum in filio spurio.

An fiat legitima proles ex matrimonio putativo.

8. Si v. g. Berta, & Antonius dirimenti impedimento affecti, copularentur matrimonio sine dispensatione, idque bona fide, utpote ejusmodi impedimentum inculpate nescientes, dubitatur, an matrimonium solum putativum legitimum sit idoneum, ad reddendum legitimum Cæsarem eorum filium susceptum ante dictum matrimonium? Ratio affirmandi esse potest, quia, ut supra vidimus, propter bonam fidem Parentum, proles, quæ subsequitur Matrimonium bona fide susceptum legitima est, ergo etiam videtur legitima esse proles, quæ antecessit. Et quidem propter dictam rationem, ita sustinet Basilus. Pont. de matr. l. 1. c. 1. n. 13. favèrque Bonfè, de Cens. d. 7. §. 2. p. 3. n. 6 V. Addunt.

9. Respondeo. Et prius moneo duplici modo prædictum casum evenire potuisse. Primò, si Berta, & Antonius erant habiles ad matrimonium inter se celebrandum, quando conceptus, vel natus est filius, sed deinde supervenit impedimentum, propter copulam v. g. quam habuit Antonius cum sorore Berte, ex qua dictus Antonius, dictaque Berta facti sunt inhabiles, ad nuptias inter se celebrandas; celebraverunt tamen cum inculpabili utriusque, vel alterius ignorantia: atque in hoc casu Cæsar filius non fuit spurius, sed naturalis. Secundò, evenire potuit, si Berta, & Antonius erant inhabiles ad dictum Matrimonium eodem dicto tempore, quo natus, vel conceptus est Cæsar, quia v. g. erant consanguinei infra quartum gradum, & id inculpate nescientes, Matrimonium in facie Ecclesiæ contraxerunt, atque in hoc casu filius susceptus fuit verè spurius.

10. Hoc monito, dico, tum in priore, tum multò magis in posteriore casu Cæsarem filium nequaquam evadere legitimum. Ita Mol. tr. 2. d. 172. Suar. de Cens. d. 50. fed. 1. num. 11. Ratio est, quia hæc prærogativa reddendi legitimum filium, datur Matrimonio, Tanta est (ait Textus cap. tanta, Qui filii sint legitimi, vis matrimonii. At prædictum Matrimonium putativum, Matrimonium non est. Rationi dubitandi facile occorro: Nam, quod Matrimonium bona fide putativum legitime filios post ejusmodi Matrimonium susceptos, expressè habet in Textu, sed non est expressum, quod simile Matrimonium bona fide putativum legitime filios susceptos ante dictum Matrimonium, & multo minus filios verè spurios, ex quibus est in secundo casu Cæsar.

An aliquando spurius legitime per subsequens Matrimonium.

11. Casum figuremus claritatis gratia, Berta, & Antonius consanguinei per illicitam copulam suscipiunt Cæsarem

farem filium spiritum, deinde dispensationem obtinent, unde legitimum incunt Matrimonium. Quæro, an Cæsar fiat legitimus? Figura eundem casum hoc alio modo. Berta uxor Petri, & Antonius maritus Catharinæ per copulam adulterinam suscipiunt eundem Cæsarem filium utique spiritum. Postea mortuis Petro, & Catharina, unde remanentibus Berta, & Antonio solutis, celebrant fidem inter se secundas nuptias, & inquirunt à me, an Cæsar legitimitatem acquirat.

12. Aliqui absolute negant, alij concedunt: sed nisi distinguas, vel errabis, vel solidam tui dicti rationem afferre non poteris. Maxime enim sunt distinguenda duo tempora; vel enim prædictus Cæsar in utraque figuratone casus, & fuit conceptus, & fuit natus eo tempore, quo inter Bertam, & Antonium intercedere nequibat legitimum Matrimonium, vel quamvis fuerit conceptus dicto tempore inhabili; natus est tamen tempore, quo iam fuit sive per dispensationem, sive per mortem Petri, & Catharinæ ablatum impedimentum.

13. Hac distinctione præhabita, Dico primò, in priore dictæ distinctionis casu Cæsarem non fieri legitimum. Ratio est, quia, dum conceptus fuit, & natus ex Parentibus actu inhabilibus ad matrimonium, iam contraxit labere damnati sanguinis, nec ullum privilegium illarum maculam purgandi unquam à iure concessum est.

14. Dico Secundo, in posteriore eiusdem distinctionis casu Cæsarem fieri legitimum. Ita Molina, tom. 2. d. 172. n. 4. Sanch. l. 8. matr. d. 7. n. 19. & d. 4. n. 47. Merolla tom. 2. d. 4. c. 6. n. 128. Diana, p. 4. tr. 2. r. 59. V. Nota 2. aliaque. Ratio est, quia adest privilegium, seu ius, quod concedit per subsequens Matrimonium proli legitimitatem; quando proles, vel concipitur, vel nascitur tempore, quo Parentes erant habiles ad legitimas nuptias. Sed iam nunc Cæsar, si non conceptus est, tamen est natus dicto habili tempore; ergo, &c.

15. Favet dictæ doctrinæ Imperator, qui *Authent.* quibus modis natus efficitur §. reliqui in fine collat. 7. sic habet.

Cum dubitatur, utrum oporteat conceptus, an partus respici tempus, sancimus, ut non tempus conceptus, sed partus conspiciatur propter filiorum utilitatem. Si vero contingerit tales aliquas circumstantias casuum excogitari, in quibus est utilis conceptionis tempus illud valere magis præcipimus, quod utilis sit nascendi.

Audisti? Certè in nostro casu utilis est Cæsari inspecto temporis sui partus, quam conceptionis.

16. Verum Pontius de matr. l. 1. c. 2. n. 4. Suar. de cens. d. 50. sect. 1. n. 3. G. Hurt. d. 2. irreg. diff. 16. n. 56. Coninch. de sacr. d. 18. dub. 3. n. 105. alique qui nostram, & Molinæ sententiam impugnant, afferunt duos Textus contra nos alterum ex Iure Civili, quod certè attente consideranti nullo modo agit de casu nostro, alterum ex Iure Canonico, quem, quia indiget aliqua explicatione, hic rescribo.

Si autem vir (ait Sacer textus) Antea qui filij sunt legitimi, vivente uxore sua, aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem uxoris eandem duxerit; nihilominus spurius erit filius.

Hunc textum pro se stare dicit Pontius, sed immerito, nam hic loquitur Pontifex de casu prioris partis nostræ distinctionis dumtaxat, quando scilicet filius, & conceptus, & natus fuit tempore illo inhabili. Patet, id enim clarè significant illa Sacri Textus verba (*ex ea prolem susceperit*) suscipere enim prolem, si grammaticè loqui & intelligere, ut oportet, velimus, non est conceptam solum prolem habere, sed insuper natam. Invet hic Latinitatis te non esse ignarum, & Nizolijum V. susceptus sine, id adnotantem relegere.

17. Adhuc restat casus prædictis assinis. Quid enim si impedimentum cesset medio tempore? Enodamus planius; Berta ex Antonio consanguineo concepit per incestum; mox antequam Berta pareret, facti iidem sunt

habiles ad legitimum matrimonium per dispensationem. Verum ante ipsam partum tempus, ante est novum inter eosdem impedimentum dimissum, quia Antonius cognovit Catharinam solum hunc, quo impedimento nondum per dispensationem ab eo acquirat legitimitatem, si ostensa sit dispensatione huius secundum impedimenti, validum incant Matrimonium Berta, & Antonias.

18. Respondeo. Acquirere mihi videtur, & Pontius l. 1. matr. c. 3. §. 2. quamvis enim id expresse non legatur in iure, ex illo tamen colligitur: videtur enim idem privilegium, quod conceditur filio eligendi tempus, præter conceptionis, sive sui natalis, sic habet, quod filius, si videtur, inquam, eidem concedi etiam privilegium eligendi medium tempus, quo gestatur in utero prædictus filius Bertæ, & Antonij medio illo tempore, quo porrabatur in utero fuit filius Parentum habili ad legitimum Matrimonium; ergo hoc egerit potius filius, ut gaudeat privilegio sibi utili acquiritur legitimum natalem ex subsequenti legitimo matrimonio inter parentes suos inito.

Idem colligitur ex Iure Civili institui de ingenuis. Quocumque tempore (ait Imperator) contigerit matrem liberam, sive conceptionis, sive natalitatis, sive concepti tempore, proles nascitur libera.

19. Quoniam ergo (ut ibidem habet Orationem ibidem n. 3.) in iure non minus curæ habetur de favore matrimonij, quam libertatis, ideo pari modo, si medio illo tempore fuerint Berta, & Antonius apti ad Matrimonium, filius acquirat, esse filium naturalem, adeo adeo per subsequens Matrimonium acquirat, esse legitimum.

§. IV. De legitimo per Presbyterum Religiosum.

1. Tanquam fundamentum eorum, quæ sunt dicta præ oculis hic habet Textum, in quo præfationi religiosæ in religionis favorem, & ut ad aliam libes allicentur, hoc privilegium purificandi annu conceditur: quod licet à Sixto Quinto sublatum fuerit, fuit tamen à Gregorio XIV. restitutum, qui Sacri constitutionem ad terminos iuris communis potius reduxit.

Filij Presbyterorum (ait Textus, c. 1. de filiis Presbyterorum) ferè simile est c. 1. d. 36. & ceteri ex fornicatione nati ad Sacros Ordines, ne promoveantur, nisi ante Mortem fuerint, vel in congregatione Canonica regulariter habitantes: Prælationem vero nullatenus habentes.

Hæc Textus, cuius singulæ clausulæ sunt expendendæ.

Filij Presbyterorum, & ceteri ex fornicatione nati.

2. Ignoro igitur cur aliquot Anton Ross. de legem l. 3. sine, dixerint, solum filios naturales, non vero spiritus hoc privilegio gaudere. Ignoro, inquam, nam filij Presbyterorum spiritus sunt. Omnes igitur, cum Sacra Decal. l. 5. c. 5. num. 9. Castrop. tit. 3. r. 16. d. 2. p. 8. n. 1. aliisque, participes privilegij pronuntia, sive sint spiritus ex Presbyteris, sive ex adulteris, sive ex incestibus, &c. Iam enim hi sunt nati ex fornicatione, quæ continetur inter ceteras luxuriæ species, & sanè id continetur communis ratio pro omnibus, & favor Religioni prædictus.

Neque huius de dimoveat sola expressio Presbyterorum, id enim factum est ob magnam utilitatem: eo Ecclesiæ peccantes Ministros suos merito prosequitur.

3. Ignoro rursus, cur apud Castro & Sanch. l. 1. c. 1. qui affirmant, ex vi huius privilegij tolli per præfationem religiosam omnium irregularitatem peccatis, excepta ea, quæ oriuntur ex Bigamia, & ex homicidio voluntario, ignoro inquam, nam manifestè solum loquitur de peccatis cum Castrop. l. c. citante Less. de eiusmodi huius peccatis defectum natalium de alijs ne verbum quidem. Vnde tamen quæ dicam c. 23. n. 7.